

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI**

MOLIYAVIY HISOB 1

FANI BO'YICHA

SILLABUS

Kunduzgi va kechki ta'lim bo'limlari uchun

Bilim sohasi: 400 000 – Biznes, boshqaruv va huquq

Ta'lim sohasi: 410 000 – Biznes va boshqaruv

Ta'lim yo'nalishi: 60410100 – Buxgalteriya hisobi va audit (tarmoqlar bo'yicha)

Modul / FAN SILLABUSI
Buxgalteriya hisobi va menejment
fakulteti
60410100 – Buxgalteriya hisobi va
audit
ta'lim yo'nalishi

Fan nomi:	Moliyaviy buxgalteriya hisobi 1
Fan turi:	Tanlov
Fan kodi:	MH205
Yil:	2024/2025
Semestr:	4
Ta'lim shakli:	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	150
Ma'ruza	30
Amaliy mashg'ulotlar	30
Labaratoriya mashg'ulotlari	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	90
Kredit miqdori:	12(6,6)
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	Talabalarda xalqaro standartlar asosida mos bilim, ko'nikma va malakani shakllantirish hisoblanadi. "Moliyaviy hisob 1" fani moliyaviy buxgalteriya hisobining nazariy-konseptual asoslari, moliyaviy hisobotlar va biznes qarorlari, moliyaviy hisobot elementlari, moliyaviy hisobot protsedurasi va sikli, moliyaviy buxgalteriya hisobining asosiy ob'ektlarini tan olish, baholash hamda moliyaviy hisobotlarda aks ettirish bo'yicha yo'nalishiga mos bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirishdan iborat.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1	"Buxgalteriya hisobiga kirish" fani
2	"Biznesda buxgalter fani"
3	"Iqtisodiyot nazariyasi" fani

Ta'lim natijalari (TN)	
	Bilimlar jihatidan:
TN1	Mulk (yer, bino), zavod hamda mashina va asbob-uskunalar (Property, Plant and Equipment) ta'rifi, tan olish va boshlang'ich tannarxi, qayta baholash, depresiatsiyasi, hisobdan chiqarilishi tartib qoidalarini bilishi;
TN2	Nomoddiy aktivlarning ta'rifi, tan olinishi, boshlang'ich tannarxi qayta baholash, amortizatsiya hamda moliyaviy hisobotda aks ettirish hamda gudvil hisobining uslubiy masalalari to'g'risida tasavvurga ega bilishi;
TN3	Investitsiyaviy mulk (investment property) tan olish va baholashning uslubiy masalalarini bilishi;

TN4	Sotish uchun mo'ljallangan uzoq muddatli aktivlar va tugallangan faoliyatni identifikatsiya qilish, tan olish va baholashga haqida bilishlari kerak;
	Biologik aktivlarni tan olish, tasniflash va baholash hamda hisobotlarda aks ettirish bo'yicha nazariy va amaliy bilimlarga ega bo'lish;
	Ko'nikma jihatidan:
TN5	Investitsiyalarni tan olish, baholash va buxgalteriya balansida aks ettirish masalalarini bilishi; ijarani tan olish, baholash va buxgalteriya yozuvlarini amalga oshira olishi va ulardan foydalana olishi;
TN6	Majburiyatlarning mazmuni, tan olinishi va tavsifi, majburiyatlar hisobi va hisoboti hamda shartli majburiyatlarni tan olish, baholash va buxgalteriya hisobida aks ettirish tartib qoidalarini bilishi;
TN7	Moliyaviy instrumentlar, jumladan moliyaviy aktivlar va moliyaviy majburiyatlarni, hissali instrumentlarni tan olish, baholash tartib qoidalarini bilishi; xorijiy valyuta bo'yicha kurs farqi va xorijiy faoliyat tushunchasi, tan olinishi va baholash tartib qoidalarini bilishi;
TN8	Odatdagi faoliyati bilan bog'liq daromadlar hamda odatdagi faoliyati bilan bog'liq bo'lmagan daromadlar hisobi hamda boshqa umumlashgan daromadlarni tan olish, identifikatsiya qilish, baholash va hisobda aks ettirish bo'yicha nazariy va amaliy bilimlarga ega bo'lishi;
TN9	Foyda solig'i hisobi hamda aksiyaga foyda hisoblash, baholash tartibini bilishi; mehnatni rag'batlantirishlar hisobi bo'yicha uslubiy tartib-qoidalarini bilishi;
TN10	O'rtoqlik jamiyatlarida hissali kapital, foydaning taqsimoti, korporatsiyalarda buxgalteriya hisobi hamda nodavlat va notijorat tashkilotlarida buxgalteriya hisobi bo'yicha amaliy bilimlarga ega bo'lish va amaliyotda qo'llay olish.

Fan mazmuni		
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)		Ajratilgan soat
M1	Mulk (yer, bino), zavod hamda mashina va asbob-uskunalar (Property, Plant and Equipment) ta'rifi, tan olish va boshlang'ich tannarxi.	2
M2	Mulk (yer, bino), zavod hamda mashina va asbob-uskunalar (Property, Plant and Equipment) qayta baholash	2
M3	Mulk (yer, bino), zavod hamda mashina va asbob-uskunalar (Property, Plant and Equipment) depresiatsiyasi, hisobdan chiqarilishi	2
M4	Nomoddiy aktivlarning ta'rifi, tan olinishi, boshlang'ich tannarxi	2
M5	Gudvil. Nomoddiy aktivlarni qayta baholash* Amortizatsiya. Moliyaviy hisobot	2
M6	Investitsiyaviy mulk (investment property).	2
M7	Sotish uchun mo'ljallangan uzoq muddatli aktivlar va tugallangan faoliyat	2
M8	Biologik aktivlar	2
M9	Investitsiyalar hisobi	2
M10	Ijara	2
M11	Moliyaviy instrumentlar: axborotlarni taqdim etish. Moliyaviy aktivlar va moliyaviy majburiyatlar	2
M12	Xorijiy valyuta bo'yicha kurs farqi. Xorijiy faoliyat bilan bog'liq bo'lmagan xarajatlar hisobi	2
M13	Foyda solig'i hisobi. Aksiyaga foyda	2
M14	Mehnat haqi hisobi	2
M15	O'rtoqlik jamiyatlarida hissali kapital va korporatsiyalarda aksiyadorlik kapitali hisobi.	2
4-semestr jami:		30

JAMI:		30
Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulot (A)		
A1	Mulk (yer, bino), zavod hamda mashina va asbob-uskunalar (Property, Plant and Equipment) ta'rifi, tan olish va boshlang'ich tannarxi.	2
A2	Mulk (yer, bino), zavod hamda mashina va asbob-uskunalar (Property, Plant and Equipment) qayta baholash	2
A3	Mulk (yer, bino), zavod hamda mashina va asbob-uskunalar (Property, Plant and Equipment) depresiatsiyasi, hisobdan chiqarilishi	2
A4	Nomoddiy aktivlarning ta'rifi, tan olinishi, boshlang'ich tannarxi	2
A5	Gudvil. Nomoddiy aktivlarni qayta baholash. Amortizatsiya. Moliyaviy hisobot	2
A6	Investitsiyaviy mulk (investment property).	2
A7	Sotish uchun mo'ljallangan uzoq muddatli aktivlar va tugallangan faoliyat	2
A8	Biologik aktivlar	2
A9	Investitsiyalar hisobi	2
A10	Ijara	2
A11	Moliyaviy instrumentlar: axborotlarni taqdim etish. Moliyaviy aktivlar va moliyaviy majburiyatlar	2
A12	Xorijiy valyuta bo'yicha kurs farqi. Xorijiy faoliyat bilan bog'liq bo'lmagan xarajatlar hisobi	2
A13	Foyda solig'i hisobi. Aksiyaga foyda	2
A14	Mehnat haqi hisobi	2
A15	O'rtoqlik jamiyatlarida hissali kapital va korporatsiyalarda aksiyadorlik kapitali hisobi.	2
4-semestr jami:		30
JAMI:		60

Mustaqil ta'lim (MT)		
MT1	Asosiy vositalarga eskirish hisoblash usullari	4
MT2	Asosiy vositalar harakatini hujjatlashtirish	4
MT3	Ijara munosabatlarini tartibga solish	4
MT4	Asosiy vositalarni ijara olish va ijara berish hisobi.	3
MT5	Nomoddiy aktivlarni kirim qilish va harakatini hujjatlashtirish.	4
MT6	Gudvil hisobining xususiyatlari.	3
MT7	Moliyaviy hisobotni xalqaro standartlariga o'tish sharoitida investitsiyalarni roli va shu sohada buxgalteriya hisobining vazifalari	4
MT8	Qimmatli qog'ozlarni sotib olinishi va sotilishini hisobda aks ettirish.	3
MT9	Shartli aktivlar hisobi	4
MT10	Mehnat munosabatlarini tartibga solish	3
MT11	Korxonaning shaxsiy tarkibi mehnatga haq to'lash tizimlari, shakllari va turlari	4
MT12	Mehnat va ish haqini dastlabki hujjatlarda rasmiylashtirish hamda umumlashtirish	4
MT13	Jismoniy shaxslar jami daromadlari tarkibi	3
MT14	Ish haqidan ushlanmalar hisobi	4
MT15	Xalqaro standartlar asosida majburiyatlar hisobi	4
MT16	Foyda solig'i hisobi	4
MT17	Shartli majburiyatlar hisobi	3
MT18	Moliyaviy instrmentlarga doir 7-son, 9-son MHXS'lari standartlarining mohiyati va qo'llanilishi	4
MT19	Taqsimlanmagan foyda hisobi	3

MT20	Korporatsiyalarda buxgalteriya hisobi	3
MT21	Aksiyadorlik kapitali tarkibi.	3
MT22	Xalqaro standartlar asosida moliyaviy natijalar hisobi	4
MT23	Daromadlar hisobi	4
MT24	Xarajatlar hisobi	4
MT25	Sof foyda hisobi	3
Jami:		90

Asosiy adabiyotlar

1.	C.Ташназаров. Молиявий бухгалтерия ҳисоби 1 [Матн]: дарслик/СамИСи – Самарқанд: “STEP – SEL” МЧЖ нашриёти, 2023 -580 бет.
2.	Уразов К.Б., Пулатов М.Э. Бухгалтерия ҳисоби. Дарслик. –Т.: «Инновацион ривожланиш нашриёт-матбаа уйи», 2020, 564 бет.
3.	Ташназаров С.Н. Молиявий ҳисоботнинг халқаро стандартлари: Олий ўқув юртлиги магистратура мутахассисликлари учун дарслик. – Тошкент: «IQTISOD-MOLIYA», 2019. – 584-б. https://www.academia.edu
4.	Уразов К.Б. Молиявий ҳисоб ва ҳисобот. Ўқув қўлланма.- Т.: “Инновацион ривожланиш нашриёт-матбаа уйи”, 2020. 408 бет
5.	Абдуллаев Р.А., Уразов К.Б. Основы бухгалтерского учета. Учебное пособие. СамИЭС, 2021. 168с

Qo'shimcha adabiyotlar

1.	Ўзбекистон Республикасининг «Бухгалтерия ҳисоби тўғрисида»ги Қонуни. 2016 йил 13 апрель, № ЎРҚ-404. https://lex.uz/acts/2931253 .
2.	Ўзбекистон Республикасининг Солиқ Кодекси (янгиласи). Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 31.12.2019 й., 02/19/СК/4256-сон. http://www.lex.uz/docs/4674902 .
3.	Ўзбекистон Республикасининг «Аудиторлик фаолияти тўғрисида»ги Қонуни. 2021 йил 5 февраль. https://lex.uz/docs/5307886
4.	Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Молиявий ҳисоботнинг халқаро стандартларига ўтиш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида» Қарори. 2020 йил 24 февраль. ПҚ-4611-сон.
5.	International Financial Reporting Standards. www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ 2018.
6.	Международные стандарты финансовой отчетности. http://www.ifrs.org.ua/mezhdunarodny-e-standarty-finansovoj-otchtyotnosti/
7.	IFRS and US GAAP: Similarities and differences. 2015. www.pwc.com
8.	Ташназаров С.Н. Молиявий ҳисоботнинг назарий ва методологик асосларини такомиллаштириш. Монография. - Publisher SIA OmniScriptum Publishing. GlobeEdit Publishing house. 2018. 280 p. ISBN-13-978-613-8-24050-1
9.	Price water house Coopers. Все права защищены. Этот материал подготовлен Академией РвС для экзаменов ДипИФР в 2018 году. 0320-б.
10.	Hernanson, Roger H. Accounting: a business perspective. Irwin. USA. 1996. 339-340-б. Accounting Principles: A Business Perspective Paperback – February 16, 2018.
11.	Caribbean examinations council “Principles of accountants”, 2008

Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

- a) 5 baho olish uchun talabanning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:
 - fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritib olish;
 - fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;

- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy xujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- tarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa.
- b) 4 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:**
 - fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
 - fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
 - fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
 - fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
 - fan bo'yicha konspektga puxta shakllantirgan bo'lsa;
 - fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
 - fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.
- c) 3 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:**
 - fan xaqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
 - fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilsa;
 - bayon qilish ravon bo'lmasa;
 - fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
 - fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.
- d) quyidagi hollarda talabani bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:**
 - fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
 - fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
 - fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
 - fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
 - fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
 - fanni bilmasa.

Agar talaba hemis tizimida baholanganda quyidagicha baholanadi.	
0-59 ballgacha 2 baho, 60-69 ballgacha 3 baho, 70-89 ballgacha 4 baho, 90-100 ballgacha 5 baho	
Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot	
Mualliflar:	S.N.Tashnazarov – SamISI “Buxgalteriya hisobi” kafedrası mudiri, prof., i.f.d. G.A.Djumayeva - SamISI “Buxgalteriya hisobi” kafedrası assistenti
E – mail:	guzaldjumayeva35@gmail.com
Tashkilot:	SamISI “Buxgalteriya hisobi” kafedrası
Taqrizchilar:	Z.X.Abdullayev - Toshkent Davlat Iqtisodiyot Universiteti Samarqand filiali ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha direktor o'rinbosari, PhD S.Isanov - “Mini Max Finance” MCHJ buxgalterlik tashkiloti bosh hisobchisi

Mazkur Sillabus institut o'quv-uslubiy Kengashining 2024 yil 29 avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan. (№ FD-02-26)

Mazkur Sillabus "Buxgalteriya hisobi" kafedrasining 2024 yil ____ avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiyat bo'limi boshlig'i

Fakultet dekani

Kafedra mudiri

Tuzuvchi

I. Shodmonov

J. Abiyev

S.Tashnazarov

G.A.Djumayeva

